
بررسی تطبیقی موارد معافیت متصدی حمل و نقل هوایی و جاده ای
در مقررات بین المللی و حقوق ایران

مؤلف:

دکتر مجید حسن نژاد

(عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور)

سرشناسه
عنوان قراردادی

: حسن‌نژاد، مجید، ۱۳۶۶ -
ایران. قوانین و احکام
Iran. Laws, etc

عنوان و نام پدیدآور

: بررسی تطبیقی موارد معافیت متصدی حمل و نقل هوایی و جاده‌ای در مقررات بین‌المللی و حقوق ایران/مؤلف مجید حسن‌نژاد.
تبریز: انتشارات پژوهش‌های دانشگاه، ۱۳۹۸.

مشخصات نشر

: ۱۷۳ ص: جدول.

مشخصات ظاهری

: ۲۵۰۰۰۰ ریال 8-203-483-600-978:

شابک

: فیا

وضعیت فهرست نویسی

: کتابنامه: ص. ۱۶۳.

یادداشت

: کنوانسیون قرارداد حمل و نقل بین‌المللی کالا از طریق جاده (۱۹ مه ۱۹۵۶م).

موضوع

: Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (1956, May 19)

موضوع

: حمل و نقل جاده‌ای -- قوانین و مقررات -- ایران

موضوع

: Transportation, Automotive -- Law and legislation -- Iran

موضوع

: حمل و نقل هوایی -- قوانین و مقررات -- ایران

موضوع

: Aeronautics, Commercial -- Law and legislation -- Iran

موضوع

: حمل و نقل جاده‌ای -- قوانین و مقررات

موضوع

: Transportation, Automotive -- Law and legislation

موضوع

: حمل و نقل هوایی -- قوانین و مقررات

موضوع

: Aeronautics, Commercial -- Law and legislation

موضوع

: تحویل (حقوق)

موضوع

: (Delivery of goods (Law

موضوع

: ۱۴۴۴

رده بندی کنگره

: ۳۳۰-۱۴

رده بندی دیویی

: ۸۳۵۴

شماره کتابشناسی ملی

عنوان کتاب: ----- بررسی تطبیقی موارد معافیت متصدی حمل و نقل هوایی و جاده‌ای در مقررات بین‌المللی و حقوق ایران

تألیف: ----- مجید حسن‌نژاد

ناشر: ----- انتشارات پژوهش‌های دانشگاه

طراح روی جلد: ----- تصمیم مناف زاده

صفحه آرای: ----- تصمیم مناف زاده

چاپ و مصافی: ----- مدیران

تیراژ: ----- ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: ----- اول/ ۱۳۹۸

شابک: ----- ۹۷۸-۶۰۰-۴۸۳-۲۰۳-۸

قیمت: ----- ۷۵۰۰۰ تومان

انتشارات پژوهش‌های دانشگاه

عضو رسمی انجمن ناشران دانشگاهی

انتشارات پژوهش‌های دانشگاه
پژوهش و انتشارات علمی و تخصصی

آدرس دفتر مرکزی: آذربایجان شرقی، تبریز، آبرسان، مجتمع تجاری بلور، روبروی کلانتری، داخل حیاط (ضلع شرقی)، پلاک ۳۹

تلفن‌های تماس بخش مدیریت: ۰۹۱۴۶۱۴۳۳۴۶/۰۴۱۳۳۲۶۲۱۱۶ بخش امور فنی: ۰۴۱۳۳۲۵۰۲۴۸

دفتر اهر: شهرستان اهر - میدان معلم - روبروی دارایی - انتشارات پژوهش‌های دانشگاه/ دفتر اهر تلفن: ۰۹۳۰۸۱۴۸۴۸۶

www.Unpb.org / Info@unpb.org www.Pajohesh-daneshgah.ir / Info@pajohesh-daneshgah.ir

طبق قانون حمایت از حقوق ناشران و مولفان هر شخص حقیقی و حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر و مؤلف، نشر یا عرضه یا تکثیر

یا تجدید چاپ نماید مورد پیگیری جدی قانونی خواهد گرفت و مطابق با جرائم قوانین اسلامی برخورد خواهد شد.

فهرست مطالب

مقدمه	۹
فصل اول: مقدمات مفاهیم متصدی حمل و نقل در حمل و نقل هوایی	
مبحث اول: قوانین و نظام های مسئولیت حاکم بر حمل و نقل بین المللی و داخلی	۱۳
جزء اول: سیستم ورشو	۱۶
جزء دوم: کنوانسیون مونترال	۱۸
جزء سوم: حقوق ایران	۲۰
الف: برخورد مقررات قانون مدنی با قانون تجارت	۲۱
ب: مبانی مسئولیت متصدی حمل و نقل در حقوق ایران	۲۵
مبحث دوم: معافیت های قانونی یا غیر قراردادی	۲۶
جزء اول: اتخاذ کلیه تدابیر لازم	۲۶
جزء دوم: عدم امکان اتخاذ کلیه تدابیر لازم (فورس مازور)	۳۲
الف: شرایط تحقق فورس مازور	۳۳
ب: مصادیق فورس مازور در حمل و نقل هوایی	۳۶
جزء سوم: تقصیر زیان دیده	۳۹
جزء چهارم: وضعیت جسمی مسافر و عیب مخفی کالا	۴۳
جزء پنجم: گذشتن مهلت اقامه دعوا	۴۸
جزء ششم: خطا در امر خلبانی و هندلینگ	۵۳
مبحث سوم: عدم اعمال موارد معافیت متصدی در شرایط مسئولیت نامحدود	۵۴
جزء اول: کوتاهی در تحویل به موقع بلیط حائز شرایط به مسافر	۵۵

جزء دوم: کوتاهی در تحویل به موقع رسید حائز شرایط برای لوازم شخصی مسافر:.....	۵۶
جزء سوم: کوتاهی در تحویل بارنامه هوایی حائز شرایط:.....	۵۶
جزء چهارم: تخلف عمدی متصدی حمل و نقل.....	۵۷
مبحث چهارم: افزایش یا کاهش قراردادی موارد معافیت از مسئولیت متصدیان حمل و نقل هوایی.....	۶۱
جزء اول: کاهش، افزایش و یا سلب مسئولیت در سیستم ورشو.....	۶۱
جزء دوم: کاهش، افزایش و یا سلب مسئولیت در کنوانسیون مونترال.....	۶۳
جزء سوم: معافیت ناشی از شرط ضمن عقد در حقوق ایران.....	۶۴

فصل دوم : موارد معافیت متصدی حمل و نقل جاده ای

مبحث اول: قوانین و نظام های مسئولیت حاکم بر حمل و نقل بین المللی و داخلی.....	۶۷
جزء اول : مقررات بین المللی.....	۶۷
الف: هدف و محدوده اجرای کنوانسیون سی.ام.آر.....	۶۹
ب: موارد مسئولیت متصدی حمل و نقل.....	۷۲
ج: مبنای مسئولیت متصدی در کنوانسیون سی.ام.آر.....	۷۳
د: دوره مسئولیت متصدی.....	۷۵
ه: مفهوم تلف، خسارت و تأخیر.....	۷۶
و: افرادی که حق اقامه دعوا علیه متصدی را دارند.....	۷۷
ی: بار اثباتی موارد معافیت.....	۷۸
جزء دوم: حقوق ایران.....	۷۹
مبحث دوم: موارد معافیت متصدی از مسئولیت.....	۸۰
الف: عیب در بسته بندی.....	۸۱
ب: عیب در بارگیری و تخلیه.....	۸۲
جزء سوم: شرایط و اوضاع و احوال غیر قابل اجتناب (فورس ماژور).....	۸۴
جزء چهارم: عیب وسیله نقلیه.....	۸۶
جزء پنجم: ریسکهای خاص.....	۸۷
الف: وسیله نقلیه روباز.....	۸۸
ب: کالاهای حساس.....	۸۸
ج: حمل حیوانات زنده.....	۸۸
جزء ششم: کالاهای خطرناک.....	۸۹
جزء هفتم: عدم امکان اجرای قرارداد.....	۹۱

جزء هشتم: وجود مانع برای تحویل	۹۵
جزء نهم: اقدامات جایگزین اجرای قرارداد	۹۷
الف: تخلیه: اتمام قرارداد حمل و نقل	۹۹
ب: فروش کالا	۱۰۰
ج: مسئولیت نقض شرایط مواد ۱۴-۱۶	۱۰۱
د: هزینه ها	۱۰۳
جزء دهم: معافیت ناشی از مرور زمان	۱۰۴
الف: مرور زمان یک ساله	۱۰۴
ب: مرور زمان سه ساله در مورد تخلف عمدی	۱۰۸
ج: مرور زمان درخصوص کالاهایی که خسارت دیدند ولی تحویل مرسِل الیه نشده اند	۱۰۹
مبحث سوم: بار اثبات دفاعیات	۱۱۰
مبحث چهارم: موارد عدم امکان استناد به دفاعیات	۱۱۰
مبحث پنجم: توافق برای زیان یا کاهش موارد معافیت از مسئولیت	۱۱۲
پیوست	۱۱۴
گفتار اول: مبنای مسئولیت متصدی در دانیون حمل و نقل جاده ای کالا	۱۱۴
۱- نظریات مطرح	۱۱۴
۲- نظریه مورد پذیرش	۱۱۵
گفتار دوم: موارد معافیت متصدی از مسئولیت	۱۱۷
۱- تقصیر مدعی	۱۱۸
۱-۱- عیب در بسته بندی	۱۱۹
۱-۲- عیب دربارگیری، چیدمان و تخلیه	۱۲۰
۱-۳- سایر اقدامات خطاکارانه مدعی	۱۲۲
۲- عیب ذاتی کالا	۱۲۳
۳- شرایط و اوضاع و احوال غیر قابل اجتناب (فورس مازور)	۱۲۵
۴- عیب وسیله نقلیه	۱۲۸
۵- مخاطرات خاص	۱۲۹
۵-۱- وسیله نقلیه روباز	۱۳۰
۵-۲- کالاهای حساس	۱۳۱
۵-۳- حمل حیوانات زنده	۱۳۲
۶- کالاهای خطرناک	۱۳۳

۱۳۵	۷- وجود مانع برای تحویل
۱۳۸	۸- معافیت ناشی از مرور زمان
۱۳۸	۸-۱- مرور زمان یک ساله
۱۳۹	۸-۲- مرور زمان سه ساله در مورد تخلف عمدی
۱۳۹	۸-۳- مرور زمان درخصوص کالاهایی که خسارت دیدند ولی تحویل مرسل الیه نشده اند
۱۴۰	گفتار سوم: عدم امکان استناد به دفاعیات
۱۴۳	بررسی تطبیقی معافیت های غیر قراردادی متصدی حمل و نقل هوایی در مقررات بین المللی و حقوق ایران
۱۴۶	۱- اتخاذ کلیه تدابیر لازم
۱۵۰	۲- عدم امکان اتخاذ تنبیه تدابیر لازم (فورس مازور)
۱۵۱	۳- تقصیر ریان یده
۱۵۴	۴- وضعیت جسمی مسافر و بیم مخفی کالا
۱۵۷	۵- گذشتن مهلت اقامه دعای خسارت
۱۶۰	۶- خطا در امر خلبانی و هتک بزرگ
۱۶۱	ب: مواردی که متصدی نمی تواند به دلیل حثت خود از مسئولیت استناد کند
۱۶۱	۱- کوتاهی در تحویل به موقع بلیط حائز شرایط به مسافر
۱۶۲	۲- کوتاهی در تحویل به موقع رسید حائز شرایط برای لازم شخصی مسافر
۱۶۳	ج) کوتاهی در تحویل بارنامه هوایی حائز شرایط
۱۶۸	فهرست منابع

مقدمه

حمل و نقل چه در عرصه داخلی و چه در عرصه بین المللی به سه شیوه هوایی، دریایی و زمینی (جاده ای-ریلی) صورت می گیرد. ولی آنچه را که ما می خواهیم به آن پردازیم حمل و نقل هوایی و جاده ای می باشد. در حمل و نقل هوایی و جاده ای متصدی حمل و نقل دارای تعهداتی است که در صورت رعایت نکردن آن ها مسئول است. ولی در شرایط و اوضاع و احوال خاصی از مسئولیت معاف می باشد که برای روشن شدن مطلب خلاصه ای از آن ها را در حقوق داخلی و حقوق بین الملل بیان می کنیم.

مسئولیت متصدیان حمل و نقل بین المللی هوایی کالا و مسافرعهدتاً در حدود مسوولیت مقرر در کنوانسیون مربوط به یکسان کردن برخی از مقررات حمل و نقل هوایی بین المللی منعقد در ورشو (۱۹۲۹) و اصلاحیه های آن و همچنین کنوانسیون مونترال (۱۹۹۹) راجع به یکپارچه کردن برخی مقررات حمل و نقل بین المللی می باشد. این کنوانسیون به منظور روز آمدن و ادغام کنوانسیون ورشو و اسناد مرتبط با آن تدوین شده است. و طبق ماده واحدی که در سال ۶۴ تصویب شد حمل و نقل داخلی هوایی نیز مشمول مقررات بین المللی گردید.

مطابق این اسناد متصدیان حمل و نقل مسئول خسارت وارده در طول مسیر حمل می باشند. همین اسناد مواردی را که متصدیان حمل و نقل از مسوولیت معاف هستند را نیز ذکر کرده است که در این کتاب به بررسی و تحلیل این موارد خواهیم پرداخت من جمله این که ماده ۲۰ کنوانسیون ورشو شرط معافیت متصدی را اتخاذ کلیه تدابیر لازم یا عدم امکان اتخاذ چنین تدابیری بسته است که بررسی خواهد شد که منظور اتخاذ تدابیر لازم چیست چرا که در تفسیر آن به شدت اختلاف وجود دارد و می خواهیم بدانیم کدامیک از این معانی با فلسفه تدوین کنوانسیون و نیازهای روز جوامع بیشتر همخوانی دارد. همچنین به بررسی شرط دوم معافیت یعنی فورس مازور و شرایط تحقق آن خواهیم پرداخت علاوه بر دو مورد اتخاذ کلیه تدابیر لازم و فورس مازور موارد دیگری از جمله تقصیر خواهان، عیب مخفی کالا، هواپیما ربایی و اعتراض خارج از موعد گیرنده کالا ممکن است معافیت متصدی را موجب گردد بررسی خواهد شد.

سپس به بررسی معافیت ناشی از شرط ضمن عقد خواهیم پرداخت تا ببینیم تا چه اندازه ای طرفین در تنظیم قرارداد و حدود و صغور مسوولیت اراده آزاد دارند.